

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 351.86

Пашинський Володимир Йосипович

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри військового права та правоохоронної діяльності
Національний університет оборони України*

Pashynskiy Volodymyr

*Doctor of Science in Law, Docent,
Professor of the Department of Military Law and Law Enforcement
National University of Defense of Ukraine*

ORCID: 0000-0001-7349-2227

Ступак Дмитро Борисович

*ад'юнкт кафедри військового права та правоохоронної діяльності
Національного університету оборони України*

Stupak Dmytro

*PhD Student of the Department of Military Law and Law Enforcement
National University of Defense of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-6514-5345

**СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА З РЕГУЛЮВАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ
THE SYSTEM OF LEGISLATION REGULATING THE
ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGIME OF MARTIAL STATE**

Анотація. У статті розглядається наукові підходи до розуміння таких правових категорій як правове регулювання, адміністративно-правове регулювання, співвідношення понять адміністративно-правового регулювання та адміністративно-правового забезпечення. Висвітлено власну позицію, що адміністративно-правове регулювання є елементом

адміністративно-правового забезпечення. Запропоновано авторське визначення поняття адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану як цілеспрямованого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини під час дії правового режиму воєнного стану, що здійснюються суб'єктами його забезпечення за допомогою застосування спеціальних правових засобів.

Розглянуто систему законодавства з адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану яка, відповідно до загального підходу класифікації, складається з законів та підзаконних нормативно-правових актів. Акцентовано увагу, що адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів безпосереднього забезпечення та виконання заходів правового режиму воєнного стану здійснюється переважно підзаконними нормативно-правовими актами, повноваження на видання яких чітко регламентовано законодавством України.

Встановлено, що накази та розпорядження військового командування та військових адміністрацій, як спеціальних суб'єктів забезпечення адміністративно-правового режиму воєнного стану, відіграють ключову роль в його забезпеченні та займають окреме місце в системі нормативно-правових актів з адміністративно-правового регулювання правового режиму що розглядається.

Акцентовано увагу, що виходячи з сучасної концепції адміністративного права та аналізу нормативно-правових актів з правового регулювання адміністративно-правового режиму воєнного стану, його основною метою, насамперед, є захист прав, свобод і інтересів людини.

Ключові слова: правовий режим воєнного стану, правове регулювання, адміністративно-правове регулювання, система нормативно-правових актів, права і свободи.

Summary. *The article examines scientific approaches to the understanding of such legal categories as legal regulation, administrative-legal regulation, and the ability to understand administrative-legal regulation and administrative-legal security. The position is highlighted that administrative and legal regulation is an element of administrative and legal security. The author has proposed an important concept of administrative-legal regulation of the legal regime of the military state as a direct infusion of the norms of administrative law into the commonwealths that arise under the hour of the legal regime of the military state. Their regulation is carried out by the subjects of their security through the establishment of special legal provisions.*

The system of normative and legal acts from the administrative and legal regulation of the legal regime of the military camp is examined, which consists of laws and by-laws and normative and legal acts. It is emphasized that the administrative-legal regulation of the activities of the subjects of the immediate security and the conquest of the legal regime of the military state is important due to statutory normative and legal acts, which are seen inclusively between give them more importance.

It has been established that the punishments and orders of the military command and military administrations, as special subjects of ensuring the legal regime of the military state, play a key role in its ensuring and occupy a place in the system of regulatory legal acts from the administrative-legal regulation of the legal regime is being considered.

It is emphasized that coming from the current concept of administrative law and the analysis of regulatory legal acts from the legal regulation of the administrative-legal regime of the military state, whose main method is the protection of rights, freedom of speech resiv people.

Key words: *legal regime of the military state, legal regulation, administrative-legal regulation of the legal regime of the military state, system of regulatory legal acts.*

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної російської агресії питання адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів забезпечення правового режиму воєнного стану набувають актуальності, оскільки ефективність їх діяльності залежить від якості як адміністративно-правових норм так і нормативно-правових актів які вони складають. Лише належний рівень якості адміністративно-правових актів забезпечує результативний вплив на суспільні відносини з метою їх впорядкування в умовах правового режиму воєнного стану. Дослідження системи нормативно-правових актів що регулюють адміністративно-правове регулювання правового режиму воєнного стану, за допомогою якої визначаються функції суб'єктів правового режиму воєнного стану, здійснюється наділення їх необхідними повноваженнями та регламентується порядок їх діяльності дозволить підвищити ефективність діяльності суб'єктів забезпечення правового режиму воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній адміністративно-правовій науці було приділено значної уваги до питань розуміння понять правового регулювання, адміністративно-правового регулювання так і їх сутності в різних сферах публічних відносин. Зокрема ці питання розглядали Д.О. Кузьменко [1], В.О. Голуб [2], І.М. Шопіна [3], В.В. Сокурєнко [4], В.С. Сірко [5], А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков [6] та ін. Множинність наукових підходів дозволяє здійснити подальше дослідження зазначених правових категорій та отримати комплексне розуміння поняття та сутності адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану.

Формулювання цілей статті. Дослідити поняття адміністративно-правового регулювання, через базову категорію - правове регулювання, сформулювати поняття адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану та встановити систему адміністративно-правових

актів за допомогою яких здійснюється таке регулювання.

Виклад основного матеріалу. Розгляд поняття адміністративно-правового регулювання слід здійснити через базову категорію - правове регулювання, оскільки адміністративно-правове регулювання є одним з його видів.

Аналіз наукових поглядів дає підстави констатувати, що в науці, загалом, існує єдиний підхід до поняття правового регулювання під яким розуміють вплив держави на суспільні відносини за допомогою нормативно-встановлених правових способів, форм і засобів спрямованих на їх упорядкування, розвиток, охорону та відновлення [2; 7; 8; 10]. Така діяльність суб'єктів правового регулювання буде адміністративно-правовою, оскільки переважна більшість норм права, виходячи з об'єкту правового регулювання, є адміністративними. Відповідно і упорядкування управлінської діяльності зазначених суб'єктів забезпечується адміністративно-правовим регулюванням за допомогою системи нормативно-правових актів. В той же час, залишається дискусійним питання співвідношення між собою правових категорій адміністративно-правового регулювання та адміністративно-правового забезпечення.

Науковці, в переважній більшості, схиляються до двох поглядів. Відповідно до першого, адміністративно-правове регулювання є структурним елементом адміністративно-правового забезпечення. Науковці нормативно-правове регулювання розглядають як невід'ємну та обов'язкову частину такого правового явища як адміністративно-правове забезпечення різних сфер суспільних відносин [9, с. 124; 10, с. 99].

Відповідно до другого підходу, поняття адміністративно-правового регулювання та адміністративно-правового забезпечення ототожнюються, оскільки збільшення ролі суб'єктів громадянського суспільства в правотворчості зумовило поступовий перехід наукових поглядів до категорії "адміністративно-правове забезпечення", у зв'язку з "зміщенням

акценту в системі прийняття рішень з волі держави на інтенції людини та громадянського суспільства [2, с. 143].

Ми дотримуємося позиції того, що адміністративно-правове регулювання є елементом адміністративно-правового забезпечення, оскільки "адміністративно-правове забезпечення, на відмінну від адміністративно-правового регулювання, яке, насамперед, означає процес впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування, це постійна діяльність суб'єктів адміністративно-правового забезпечення, яка є більш наближеною до реального здійснення (реалізації) правових приписів" [11, с. 36-40]

Отже, адміністративно-правовим регулюванням правового режиму воєнного стану є цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини під час дії правового режиму воєнного стану, що здійснюються суб'єктами його забезпечення за допомогою застосування спеціальних правових засобів.

Розглянемо систему адміністративно-правових актів за допомогою яких здійснюється адміністративно-правове регулювання правового режиму воєнного стану.

Відповідно до положень Конституції України правовий режим воєнного стану визначається виключно законом. Водночас, з метою забезпечення захисту конституційних та основоположних прав і свобод людини, Основним Законом встановлено перелік тих прав і свобод, які в умовах воєнного стану не можуть бути обмежені [12]. Спеціальним Законом, прийнятим на виконання положень Конституції України та яким здійснюється правове регулювання адміністративно-правового режиму воєнного стану, зокрема порядку застосування обмежень прав і свобод людини під час його дії, є Закон України "Про правовий режим воєнного стану" [13]. Слід відмітити невідповідність закладення в Основний Закон зазначених вище норм права, оскільки загроза втрати державою

незалежності та територіальної цілісності безпосередньо вплине на основні соціальні цінності - людину, її життя, здоров'я і безпеку, а отже навіть тимчасова необхідність обмеження прав і свобод регламентована Конституцією.

Концептуальним нормативно-правовим актом в сфері національної безпеки і оборони, який зокрема здійснює і адміністративно-правове регулювання правового режиму воєнного стану, є Закон України "Про національну безпеку України" [14]. Цим Законом встановлено систему управління силами безпеки і оборони, здійснено розподіл повноважень між державними органами у сферах національної безпеки і оборони, визначено перелік документів планування з метою реалізації відповідної державної політики. Також, він визначає повноваження деяких суб'єктів забезпечення національної безпеки і оборони, зокрема суб'єктів правового режиму воєнного стану, таких як Президента України, Міністерства оборони України, Збройних Сил України. На підставі положень Закону видано концептуальні документи по визначенню загроз національній безпеці та планування, які прямо впливають на зміст та систему нормативно-правових актів адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану та визначають повноваження інших суб'єктів забезпечення правового режиму воєнного стану. До цих нормативно-правових актів відноситься Стратегія національної безпеки України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегічний оборонний бюлетень України та інші" [14].

Законодавчим актом в системі нормативно-правових актів що регулюють правовий режим воєнного стану є Закон України "Про оборону України". Він закріплює ключові визначення, зокрема особливий період, воєнний стан, військове командування, органи військового управління, а також повноваження суб'єктів забезпечення в сфері оборони, зокрема під час дії правового режиму воєнного стану [15]. Ним визначені

повноваження Кабінету Міністрів України, функції Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та межі діяльності центральних та інших органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування які застосовуються і під час дії правового режиму воєнного стану в частині що їх стосується [15].

Основним суб'єктом забезпечення оборони України, в тому числі суб'єктом забезпечення правового режиму воєнного стану, є Збройні Сил України, діяльність яких регулюється Законом України "Про збройні Сили України". Цей Закон є одним з спеціальних законів який визначає правові основи їх функціонування. Ним передбачено можливість залучення Збройних Сил України до здійснення заходів правового режиму воєнного стану та визначено функції, склад Збройних Сил України та правові засади їх організації, діяльності, дислокації, керівництва та управління [16].

З огляду на російську збройну агресію та високу ймовірність її переростання в повномасштабну війну Верховною Радою України 16.07.2021 було прийнято Закону України "Про основи національного спротиву", яким визначено правові та організаційні засади національного спротиву, основи його підготовки та ведення, завдання і повноваження сил безпеки та сил оборони та інших визначених цим Законом суб'єктів з питань підготовки і ведення національного спротиву. Статтею 3 цього Закону визначено складові національного спротиву якими є територіальна оборона, рух опору та підготовка громадян України до національного спротиву [17].

Одним з законодавчих актів який спрямований на підготовку держави до захисту її територіальної цілісності та безпосереднє забезпечення оборони людськими та матеріальними ресурсами є Закон України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" [18]. Закон має ключове значення в сфері оборони, зокрема під час дії правового режиму

воєнного стану, оскільки регулює порядок здійснення мобілізаційної підготовки та мобілізації в державі, визначає права і обов'язки відповідних суб'єктів забезпечення оборони держави в особливий період функціонування національної економіки, в тому числі і громадян України, а також їх відповідальність у разі недотримання положень цього закону [18].

Спеціальним нормативно-правовим актом адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану є Закон України "Про правовий режим воєнного стану". Він визначає мету запровадження адміністративно-правового режиму, систему суб'єктів його забезпечення та їх повноваження, порядок введення та скасування правового режиму, заходи що можуть бути запроваджені та інші організаційно-правові питання [19].

Метою адміністративно-правового режиму воєнного стану є забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, відвернення загрози та відсічі збройної агресії, захист прав і свобод людини [19]. Однак тут слід зазначити, що з розвитком сучасної концепції адміністративного права, захист прав і свобод людини на теперішній час "виступає важливим інструментом забезпечення реалізації важливого конституційного постулату: "Права і свободи людини і громадянина та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави"" [21]". Виходячи з концепції людиноцентризму основною метою запровадження правового режиму воєнного стану в такому разі насамперед є захист прав, свобод й інтересів людини, що захищаються та відновлюються у разі їх порушення під час збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності і територіальній цілісності України.

Забезпечення виконання цих основних завдань здійснюється суб'єктами, до яких цим Законом віднесено відповідні органи державної

влади, військове командування, органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, військові адміністрації та органи місцевого самоврядування [19].

Основним інструментом досягнення мети запровадження правового режиму воєнного стану є здійснення передбачених Законом України "Про правовий режим воєнного стану" заходів. В той же час він визначає суб'єктів які зобов'язані встановити порядок їх виконання. Так, Кабінет Міністрів України видає постанови з впорядкування питань здійснення зокрема наступних заходів правового режиму воєнного стану: порядку залучення працездатних осіб; запровадження комендантської години та інших [19].

Важливе місце в системі нормативно-правових актів адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану займають підзаконні нормативно-правові акти, за допомогою яких здійснюється практична реалізація положень Закону України "Про правовий режим воєнного стану".

Парламент, здійснюючі свої конституційні повноваження приймає закони, постанови та інші акти. Окрім законів, що здійснюють адміністративно-правове регулювання правового режиму воєнного стану, під час його запровадження, з метою забезпечення якісного виконання передбачених заходів правового режиму, постановами Верховної Ради України також врегульовувались питання здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану". Ними встановлювалось підпорядкування апаратів сільської, селищної, міської ради та їх виконавчих комітетів, інших виконавчих органів, комунальних підприємств, установ та організацій територіальних громад начальникам відповідних військових адміністрацій [21].

Особливим суб'єктом забезпечення правового режиму воєнного

стану є Президент України. Особливість його правового статусу обумовлена тим, що, по-перше, відповідно до Конституції України він є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина [12] з наданням відповідних повноважень для реалізації своїх обов'язків, по-друге, він є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України.

На основі та на виконання Конституції і законів України Президент України наділений правом видавати укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України [12]. Указами здійснюється регулювання питань в найбільш значущих сферах суспільних відносин, зокрема введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, оголошення окремих місцевостей України зонами, загальну або часткову мобілізацію, введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, призначення на посади та звільнення з посад вищого командування Збройних Сил України, інших військових формувань, використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України та інші [22].

В той же час, як Верховний Головнокомандувач Президент України наділений правом видавати накази і директиви з питань оборони, у тому числі з питань оперативного доукомплектування в особливий період Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань [15] та інші. В рамках зазначених повноважень Президентом України видано Наказ "Про призов резервістів на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період" [23].

Серед підзаконних нормативно-правових актів які регулюють правовий режим воєнного стану займають своє місце акти Кабінету Міністрів України, оскільки останніми врегульовуються питання забезпечення державного суверенітету, здійснення заходів щодо забезпечення обороноздатності держави [12], здійснення заходів у сфері

оборонних закупівель, забезпечення комплектування особовим складом Збройних Сил України [15], встановлення порядку здійснення передбачених заходів правового режиму воєнного стану під час їх запровадження відповідними суб'єктами та інші. Відповідно до своїх повноважень Кабінет Міністрів України видає обов'язкові для виконання акти - постанови і розпорядження [24].

Окреме місце в системі підзаконних нормативно-правових актів займають акти центральних органів виконавчої влади, а саме: міністерств; державних і національних служб; державних і національних агентств; державних інспекцій та інших центральних органів виконавчої влади (комісій, бюро). Зазначені суб'єкти виконують функцію формування та реалізації державної політики в сферах визначених Кабінетом Міністрів України. Ключовим центральним органом виконавчої влади є міністерство, яке очолює відповідний міністр з повноваженнями видання обов'язкових до виконання центральними органами виконавчої влади наказів та доручень з питань, що належать до сфери його діяльності [25]. Одна з ключових ролей в забезпеченні правового режиму воєнного стану належить Міністерству оборони України, оскільки воно є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань національної безпеки у воєнній сфері та сфері оборони [14]. Міністерство оборони України в межах повноважень на виконання законів України, Указів Президента України та реалізації своїх повноважень у сфері оборони видає накази, а з питань забезпечення організаційних заходів – директиви, зокрема затверджує плани мобілізаційного розгортання, забезпечує актами управління здійснення Президентом України як Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил загального керівництва національним спротивом та інше [26].

Військове командування, як спеціальний суб'єкт забезпечення

правового режиму воєнного стану, в межах визначених повноважень, видає обов'язкові до виконання накази і директиви [19]. Найбільш вживаним розпорядчим актом військового командування є саме наказ, оскільки саме така форма розпорядчого документу задовольняє вимоги швидкого реагування та впливу на суспільні відносини в умовах правового режиму воєнного стану. Так, реалізуючи свої повноваження як військового командування Головнокомандувачем Збройних Сил України 03.03.2022, з метою попередження витoku інформації з обмеженим доступом, було видано наказ № 73 "Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану" який має обов'язковий характер для всіх суб'єктів що в ньому зазначені [27].

Військові адміністрації, як тимчасовий суб'єкт забезпечення адміністративно-правового режиму воєнного стану, очолює начальник військової адміністрації (населеного пункту, району, області) який уповноважений на видання обов'язкових до виконання на відповідній території наказів та розпоряджень [19].

Одним з суб'єктів забезпечення заходів правового режиму воєнного стану є органи самоврядування які відіграють значну роль в забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, а також в питаннях охорони та оборони територіальних громад. Правове регулювання їх діяльності, в тому числі під час дії правового режиму воєнного стану, здійснюється Конституцією України, Законами України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про правовий режим воєнного стану" та іншими нормативно-правовими актами. Відповідні Ради в межах своїх повноважень приймають нормативні та інші акти у формі рішень. В умовах воєнного стану органи місцевого самоврядування сприяють діяльності військового командування та військових адміністрацій у запровадженні та здійсненні заходів

правового режиму воєнного стану на відповідній території [19].

Отже, адміністративно-правове регулювання правового режиму воєнного стану здійснюється за допомогою системи нормативно-правових актів. За загальним підходом класифікації нормативно-правових актів вони поділяються на закони та підзаконні нормативно-правові акти.

Висновки. Підводячи підсумки, під адміністративно-правовим регулюванням правового режиму воєнного стану слід розуміти цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини під час дії правового режиму воєнного стану, що здійснюються суб'єктами його забезпечення за допомогою застосування спеціальних правових засобів.

Систему законодавчих актів адміністративно-правового регулювання правового режиму воєнного стану складають Конституція та прийняті на її основі Закони України, що регулюють суспільні відносини під час запровадження правового режиму воєнного стану. Систему підзаконних нормативно-правових актів складають Постанови Верховної Ради України, Укази та Накази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, рішення центральних та місцевих органів виконавчої влади, нормативно-правові акти керівників підприємств, установ, організацій, при виконанні ними делегованих державних виконавчих функцій. Особливе місце в системі нормативно-правових актів займають накази та розпорядження спеціальних суб'єктів забезпечення правового режиму воєнного стану, а саме Військового командування та військових адміністрацій, як безпосередніх виконавців передбачених заходів.

За допомогою підзаконних нормативно-правових актів суб'єктами забезпечення правового режиму воєнного стану переважно здійснюється безпосередня реалізація його заходів. Як законодавчі так і підзаконні нормативно-правові акти приймаються суб'єктами забезпечення правового режиму в межах визначених законодавством повноважень.

Література

1. Кузьменко Д.О. Адміністративно-правове регулювання діяльності органів публічної адміністрації в зоні проведення операції об'єднаних сил. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата юрид. наук: спец.: «12.00.07» адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2020. 66 с.
2. Голуб В.О. Становлення та розвиток інституту адміністративно-правового режиму воєнного стану: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата юрид. наук: спец.: «12.00.07» адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2017. 11 с.
3. Шопіна І.М. Феномен адміністративно-правового забезпечення в адміністративному праві України. *Наука і правоохорона*. 2018. № 4. С. 143-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2018_4_19 (дата звернення: 29.09.2023).
4. Сокурєнко В.В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. докт. юрид. наук: спец.: 12.00.07. Харків, 2016. 574 с.
5. Сірко В.С. Адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата юрид. наук: спец.: «12.00.07» адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Одеса, 2018. 23 с.
6. Теорія держави і права: навч. посіб. / [А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та ін.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 368 с.
7. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 1: А – Г. 672 с. С. 217
8. Сокурєнко В.В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні : дис. докт. юрид. наук: спец.: 12.00.07. Харків, 2016. 574 с.
9. Сірко В.С. Адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня

- кандидата юрид. наук: спец.: «12.00.07» адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Одеса, 2018. 23 с.
10. Бойко В. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення ефективності функціонування судової влади України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 1. С. 96–100.
  11. Ігонін Р. В. Поняття адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції. *Адвокат*. 2011. № 1 (124). С. 36–40.
  12. Конституція України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2023).
  13. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL :<http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (дата звернення: 29.09.2023).
  14. Про Національну безпеку України: Закон України від 21 черв. № 2469-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 17.04.2016).
  15. Про оборону України: Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1932-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106.
  16. Про Збройні Сили України: Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1934-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 108.
  17. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX. *Законодавство України: офіц. портал*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20?lang=uk#Text> (дата звернення: 29.09.2023).

18. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовт. 1993 р. № 3543-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 44. Ст. 416.
19. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (дата звернення: 23.09.2023).
20. Адміністративна реформа в Україні: мультимедійний навчальний посібник. *Національна академія внутрішніх справ*. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/adm_reform/info/vstup.html (дата звернення: 23.09.2023).
21. Про здійснення начальниками Виноградівської сільської військової адміністрації Херсонського району та Скадовської міської військової адміністрації Скадовського району Херсонської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану": Постанова Верховної Ради України від 29.06.2023 р. № 3179-ІХ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (дата звернення: 29.09.2023).
22. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15.11.2006 № 970/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006#Text>. (дата звернення: 29.09.2023).
23. Верховний Головнокомандувач ЗСУ підписав Наказ про призов резервістів на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2022/02/23/verhovnij-golovnokomanduvach-zsu-pidpisav-nakaz-pro-prizov-rezervistiv-na-vijskovu-sluzhbu-za-prizovom-osib-iz-chisla-rezervistiv-v-osoblivij-period/> (дата звернення: 29.09.2023).

24. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
25. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
26. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.09.2023).
27. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану: Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України 03.03.2022 №73. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf (дата звернення: 29.09.2023).

References

1. Kuzmenko D.O. *Administratyvno-pravove rehuliuвання diialnosti orhaniv publichnoi administratsii v zoni provedennia operatsii obiednanykh syl. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yuryd. nauk: spets.: «12.00.07» administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo*. Kyiv, 2020. 66 s.
2. Holub V.O. *Stanovlennia ta rozvytok instytutu administratyvno-pravovoho rezhymu voiennoho stanu: avtoref. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yuryd. nauk: spets.: «12.00.07» administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo*. Kyiv, 2017. 11 s.
3. Shopina I.M. *Fenomen administratyvno-pravovoho zabezpechennia v administratyvnomu pravi Ukrainy*. *Nauka i pravookhorona*. 2018. № 4. S. 143-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2018_4_19 (date of access:

29.09.2023).

4. Sokurenko V.V. Publichne administruvannia sferoiu oborony v Ukraini: dys. dokt. yuryd. nauk: spets.: 12.00.07. Kharkiv, 2016. 574 s.
5. Sirko V.S. Administratyvno-pravove zabezpechennia volonterskoi diialnosti v Ukraini: avtoref. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yuryd. nauk: spets.: «12.00.07» administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo. Odesa, 2018. 23 s.
6. Teoriia derzhavy i prava: navch. posib. / [A.M. Kolodii, V.V. Kopeichykov, S.L. Lysenkov ta in.]. K.: Yurinkom Inter, 2002. 368 s.
7. Iurydychna entsyklopediia: v 6 t. / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (vidp. red.) ta in. Kyiv: Ukr. entsykl., 1998. T. 1: A – H. 672 s. S. 217
8. Sokurenko V.V. Publichne administruvannia sferoiu oborony v Ukraini : dys. dokt. yuryd. nauk: spets.: 12.00.07. Kharkiv, 2016. 574 s.
9. Sirko V.S. Administratyvno-pravove zabezpechennia volonterskoi diialnosti v Ukraini: avtoref. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yuryd. nauk: spets.: «12.00.07» administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo. Odesa, 2018. 23 s.
10. Boiko V. Poniattia ta zmist administratyvno-pravovoho zabezpechennia efektyvnosti funktsionuvannia sudovoi vlady Ukrainy. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2020. № 1. S. 96–100.
11. Ihonin R. V. Poniattia administratyvno-pravovoho zabezpechennia funktsionuvannia systemy sudiv zahalnoi yurysdyksii. *Advokat*. 2011. № 1 (124). S. 36–40.
12. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. St. 141 URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%00%V2%01%80#TekhTs (date of access: 29.09.2023).
13. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 trav. 2015 r. № 389-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. № 28. St. 250.

- URL :<http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (date of access: 29.09.2023).
14. Pro Natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21 cherv. № 2469-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (date of access: 17.04.2016).
  15. Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 hrud. 1991 r. № 1932-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1992. № 9. St. 106.
  16. Pro Zbroini Syly Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 hrud. 1991 r. № 1934-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1992. № 9. St. 108.
  17. Pro osnovy natsionalnoho sprotyvu: Zakon Ukrainy vid 16.07.2021 № 1702-IX. Zakonodavstvo Ukrainy: ofits. portal. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20?lang=uk#Text> (date of access: 29.09.2023).
  18. Pro mobilizatsiinu pidhotovku ta mobilizatsiiu: Zakon Ukrainy
1. vid 21 zhovt. 1993 r. № 3543-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 44. St. 416.
  19. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 trav. 2015 r. № 389-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. № 28. St. 250. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (date of access: 23.09.2023).
  20. Administratyvna reforma v Ukraini: multymediiniyi navchalnyi posibnyk. Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. URL: https://arm.naiiu.kiev.ua/books/adm_reform/info/vstup.html (date of access: 23.09.2023).
  21. Pro zdiisnennia nachalnykamy Vynohradivskoi silskoi viiskovoi administratsii Khersonskoho raionu ta Skadovskoi miskoi viiskovoi administratsii Skadovskoho raionu Khersonskoi oblasti povnovazhen, peredbachenykh chastynoiu druhoiu statti 10 Zakonu Ukrainy "Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu": Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy

- vid 29.06.2023 r. № 3179-IX. URL:
<http://zakon3.rada.gov.ua4aws/show/389-19> (date of access: 29.09.2023).
22. Pro Polozhennia pro poriadok pidhotovky ta vnesennia proektiv aktiv Prezydenta Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 15.11.2006 № 970/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006#Text>. (date of access: 29.09.2023).
23. Verkhovnyi Holovnokomanduvach ZSU pidpysav Nakaz pro pryzov rezervistiv na viiskovu sluzhbu za pryzovom osib iz chysla rezervistiv v osoblyvyi period. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2022/02/23/verhovnij-golovnokomanduvach-zsu-pidpisav-nakaz-pro-prizov-rezervistiv-na-vijskovu-sluzhbu-za-prizovom-osib-iz-chisla-rezervistiv-v-osoblivij-period/> (date of access: 29.09.2023).
24. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 27 liut. 2014 r. № 794-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2014. № 13. St. 222.
25. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17 berez. 2011 r. № 3166-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2011. № 38. St. 385.
26. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo oborony Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26.11.2014 № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (date of access: 29.09.2023).
27. Pro orhanizatsiiu vzaiemodii mizh Zbroiny my Sylamy Ukrainy, inshymy skladovymy syl oborony ta predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii na chas dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu: Nakaz Holovnokomanduvacha Zbroinykh Syl Ukrainy 03.03.2022 №73. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf (date of access: 29.09.2023).